

Staro babo žagajo.

nano je, da si kmetijski ljudje ne samó o praznikih, ampak tudi o drugih svečanih prilikah napravljajo novo obleko. To se posebno rado godi pred kakimi večjimi prazniki, kar je čisto naravno, ker „obleka ljudij je kazalo njih misli“ pravi prigovor. Na ta način se prazniki ne proslavljajo samó v duhu, ampak tudi z vnanjim sijajem se jim skazuje dolžno spoštovanje in dostojna čast. Tudi Seljanova skrbna mati je spoznala nujnost, da bode treba za veliko noč družini preskrbeti marsikaj novega, vzlasti še, ker bode mali Júrijče začel vzpomládi vže hoditi v cerkev. Ker jim za denar ni ravno tako trda šla, kakor drugim sosedom, odpravi se mati Seljanovka nekega ponedeljka kar nemudoma v bližnje mesto Kranj, da bi tam nakupila potrebnega blagá.

Da se pa ne bode kdo izpodtikal nad tem, da je šla mati kupovat in ne oče, povem vam, da ima to popolnoma svojo dobro stran, ako se pomisli, da moški, če gredó kam, navadno mnogo več zapravijo na poti nego ženske. Pri Seljanovih se je pa to tudi zaradi tega tako ukrenilo, ker je mati Seljanovka znala na prodajalce bolje pritiskati pri kupovanji, nego li oče. In ta njena dobra lastnost v denašnjih dneh ni brez vsega pomena, ko se vsak novčič tako krvavo zasluži.

Ker je Seljanove vže mnogoletna skušnja izučila, da imajo krojači, črevljarji, švelje in drugi taki umételniki in umételjnice pred praznici mnogo dela, zato so tudi še za časa naprosili obče spoštovanega krojača Boštjana, da pride prej ko mogoče v štiro ter jim pozasije, kar je treba. Boštjan obljubi, da pride takój sredopostno sredo in ostal je mož beseda. In res je prišel, kakor je obljubil, da si so ljudje govorili, da nič kaj rad ne izpolnuje svojih obljub. A kdo more krojaču vse to vzeti za zló!

Za Júrijčeta je bil tak dan zeló imeniten, kadar so imeli pri hiši bodi si kogar koli v štiri. To je bilo zanj nekaj izvanrednega; vse drugačno življenje, kakor po navadi. Zatorej se ni čuditi, da je težko pričakoval sredopostne srede in dan na dan popraševal: „Kolikokrat bomo šli še spat, da pride krojač Boštjan?“ Naposled po dolgotrajnem in mučnem čakanji dobi vender odgovor: „Še nocoj in jutri zjutraj pride!“

Júrijče to noč od samega veselja ni mogel zaspati. Neprestano se je premetaval po postelji in si želel, da bi vže skoraj bilo jutro. Ko mu spanec končno le zatisne oči, jele so mu pa nemirne sanje rojiti po razvnetih možganih. Zdelo se mu je, da je oblekel nove hlače, lepopisano suknjico ter šel v vas k sosedovim. Tu ga je vse občudovalo, vse zavidalo; bal se je, da bi ga ne vročili. Zabavali so se prav prijetno. Šli so se skrivalca, igrali se slepe miši, delali so konja; mléli, pekli in kuhali so, da se je vse kadilo . . . Zdajci pride oče bog si ga vedi odkod in zapodi prestrašenega Júrijčeta premim potom domóv. Tu ga pa vzame mati v roke in ugledavši, da so nove hlače vže vse umazane in na suknjici

manjka gumbov, vzame iz drvarnice oklešček in jame z njim neusmiljeno tipati po Júrijčetovih nežnih a dobro rejenih mišicah...

Zdajci se Júrijče prebudi iz teh mučnih sanj in po vsem životu se tresoč globoko vzdihne: „Hvala Bogu, da ni res; bile so le sanje!“ A srce mu še vedno bije v prsih kakor kladivo v kaki tovarni. Ker je bilo slišati iz družinske sobe živahen razgovor, ni mogel dalje spati.

„Pa vender nè, da bi bil Boštjan vže tukaj,“ deje Júrijče sam v sebi ter se mahoma dvigne iz mehke postelje. Za ves svet ne bi rad videl, da bi ga Boštjan zasačil še v postelji ter imel kake slabe misli o njem. Tega si je bil namreč svest: če ga hudomušni krojač dobi spečega v postelji, da potlej ves dan ne bode mirú. Predbacival mu bode lenobo, krmižljivost in pital ga z zaspancem, lenuhom in bog si ga vedi s kakimi priimki, kar bi Júrijčetova občutljivost silno težko prenašala. Urno se obleče v hlačiice, prime lahno za kljuko pri spalničnih vratih ter jih počasi odpre. Boštjan je vže v sobi. Ker so se vsi zagledali v pripravljeno blagó nihče ni zapazil, kako se je Júrijče polagoma plazil do klopi pri peči in si zadovoljno mël roki, češ: dobri smo; Boštjan me ni zapazil.

A ni še dolgo sedel na klopi, da reče oče materi: „Mati, pokliči fanta, da mu pomeri krojač obleko.“

„Oj, Júrijče! zdaj pa le po konci; krojač — Glej ga fanta! saj je vže pri peči,“ začudi se mati, ugledavši Júrijčeta. „I kdaj si pa vender vstal, da te ker nič nismo videli,“ vpraša ga mati.

„O kdaj sem vže jaz po konci!“ pobaha se Júrijče in mencaje si še zaspane oči stopi h krojaču, da ga pomeri na dolgost in širokost, povprek in počez, vse kakor treba, da se obleka bolje prime telesa.

Ker sta si bila Júrijče in Boštjan vže nekaj let sem dobra znanca, vnel se je kmalu prav živahen razgovor mej njima. Marsikako modro in pametno sta razdrla. Boštjan je znal seveda mnogo novega povedati in Júrijče ga je poslušal z odprtimi ušesi. Tudi Júrijče ni bil baš redkobeseden in tako jima je dopoldne minil kakor bi pihnil.

„Veš kaj, Júrijče?“ reče Boštjan.

„Kaj neki?“ vpraša Júrijče ter pričakuje, da mu bode Boštjan kaj posebnega povedal.

„Danes je tisti dan, na kateri žagajo staro babo“, reče mu Boštjan.

„O jemnasta,“ seže mu Júrijče z zaničljivim nasmehom v besedo, češ: ta je pa vže izpod pázduhe vzeta; kaj tacega pojdi drugam praviti, a ne Seljanovemu Júrijčetu!“

„I nu, res, brez vsake šale! ali mar ne verojameš tega?“ zatrjuje mu navihani krojač ter se drži kolikor more pametno in modro. „Danes je sredopostna

sreda in ta dan, baš o póludne, sežagajo vsako leto po jedno staro babo doli pri lipniškem mostu. To je vže od nekđaj takó,“ deje nekako važno Boštjan.

Júrijče se zdaj spomni, da mu je vže rajnka babica, Bog ji daj nebesa, pripovedovala o tej grozovitosti. „Morda je pa le res,“ misli sam v sebi in še ta resni obraz Boštjanov! — Ni sicer popolnem zaupal navihanemu krojaču, ker se je vže večkrat lahko prepričal, da jih ima Boštjan za ušesi, ali tega pa tudi ni mogel tajiti, da bi Boštjan ne vedel kaj več kakor samó hlače krojiti in sešiti. Vpraša ga torej:

„Katero pa bodo letos žagali?“

„Letos je menda stara Goraška na vrsti,“ deje krojač ter se komaj vzdržuje smeha. „Doli k mostu teci, ako hočeš videti; zdaj še lahko prideš o pravem času,“ bodrí ga Boštjan.

Júrijče bi kar šel; ali ura je vže pol dvanajstih odbila. Vsak čas pride kosilo na mizo in njemu se je vže oglašal oni neprijetni čut, ki mu pravimo glad v želodci. In temu se ni čuditi, ker na kmetih se morajo tudi otroci postiti. Če gre, izvestno bode zamudil kosilo. „In baš zdaj o póludne se mora baba žagati in to še celó danes,“ jezi se Júrijče, ker je slutil, da bode danes nekoliko boljše kosilo na mizi, kakor drugekrati, kadar so samí pri hiši. „Toda do mosta vender ni tako daleč in kosilo tudi ne bode tako točno ob dvanajstih na mizi! Videti pa, kako staro babo žagajo, to ni kar si bodi! Kaj tacega se ne vidi vsak dan!“ Tako modruje Júrijče, vrže kučmo na glavo in se tiho izmuza iz hiše, da bi ga mati ne videla in hajdi proti mostu. Svojo radovednost je hotel poprej nasititi, kakor prazni želodček, pa naj si bode vže temu takó ali takó.

Prišedši nekako do pólu pota, postoji malo ter se ozrè proti mostu, da bi videl, če je vže kaj ljudi tam. In glej ga kleka! kakor navlašč. Dva človeka res nekaj žagata; a kaj? to se iz daleč ni moglo razložiti.

„Bode vže nekaj“, prikima Júrijče zadovoljno; „Boštjan je govoril resnico“. Hitro stopa dalje. Ali čudno se mu zdi le to, da ni slišati nikakega jokú ne upitja. „Saj mora babo vender le kaj boleti, če jo žagajo,“ misli si; „nu pa morda so ji tako naredili, da ne more upiti ali je pa že prav pri konci, da vže pojema, zato le hitro naprej, da ne zamudim vsega“, govori Júrijče ter se spusti kar v tek. Če tudi v časih malo pade, takemu dečaku to nič ne dé, saj je sneg mehák.

Približavši se mostu, vidi opeharjeni Júrijče na svoje veliko začudenje in še večjo nejevoljo, da Krumpekova dva res pridno žagata, pa ne stare Goraške, ampak goli za drva.

Boštjan ga je torej prevaril, hudo prevaril; imel ga je za norčka! Črne naklepe snujoč, kako bi se osvetil nad tem navihanim krojačem, sopihal je Júrijče brzih nog domóv, da bi vsaj vsega kosila ne zamudil.

Ali póludne je vže davno odzvonilo, in ko stopi Júrijče na vežni prag, nesla je mati ravno prazne skledе v kuhinjo.

„Ej Júrijče, to imaš še kratko!“ pomiluje ga mati, ki je v tem vže vse slišala od Boštjana, kje je bil Júrijče.

„Saj pravim, ti si dvakrat Júrijče! Le škoda, ko si vže tako velik, in še tak neumnež, da greš kaj tacega Boštjanu verojeti. Kđaj te vender sreča pamet?“

Tako ošteva mati svojega sinčka ter še nagajivo pristavi: „Vidiš, zdaj si pa še celó kosilo zamudil!“

„Ali mi niste prav nič pustili?“ vpraša Júrijče in šlo mu je skoraj na jok.

„Ná, tu imaš nekaj malega,“ potolaži ga mati ter mu poda ponev politih žgancev. „Drugič pa nikar ne verojemi vsega, kar ti kdo natveze na ušesa. Zapomni si to!“ posvari ga mati.

Júrijče je mirno a hlastno snedel, kar mu je dala mati. Šlo mu je zeló v slast. Zraven pa si je mislil in trdno sklenil, da nikdar ne odpusti Boštjanu, ker ga je tako nekrščansko vodil za nos. Ali ni še dobro pojužinal, vže mu začnó druge skrbi rojiti po glavi. „Človek bi še vse potrpel, ko bi le ta sramota ostala na skrivnem; ali Boštjan, ta jezikavi krojač, izvestno bode okrog kvasil, kako me je naplahtal,“ vzdihuje ubogi Júrijče. „Skóraj bo vedela vsa vas o tem, in kjer koli se le prikažem, vsak me bode popraševal: no Júrijče, kje pa so staro babo žagali? A — tega mi ne bode mogoče prenašati! Kaj naj storim?“

Materi potoži vse te svoje pomisleke ter jo prosi, naj zapreti Boštjanu, da ne sme o tem nikjer nič praviti, in če bi kje kaj pravil, da ne sme nikoli več k Seljanovim v hišo. Boštjan je obljubil pri svojih pristriženih muštacah, da bode molčal kot zemlja in da noben človek ne bode zvedel o tem ničesar.

Ali jaz sem vendar le prišel tej stvari na sled, da-si le od strani, in sem jo zbobnal po vsem svetu. A nádejam se, da mi Júrijče zavoljo te moje slabosti ne bode zameril in tudi ne tožil zavoljo žaljenja časti, ker nisem ničesar govoril, kar se tiče njegove časti in ga tudi drugače nisem hotel žaliti.

Sploh pa mislim, da mu ni dosti mar za te moje čenče, ker sem ga videl takój veliko soboto po tem dogodku od pete do glave vsega novega ponosno korakati poleg očeta pri vstajenji, in ko je drugi dan dobil polne žepe rdečih pi-ruhov, zmenil se vže nič več ni, kje žagajo stare babe, če jih sploh žagajo kje.

Fr. Pretnar.

V slovó g. nadučitelju (A. V.)

I.

Váši ste vedno nas ljubili,
Vedno nas lepó učili,
Pravo nam kazali pot,
Lepa hvala Vam gospod!
S čim hvaležnost bi skazali?
Djanje naj učenca hvali!
Kar učili ste nas Vi,
To spolnujmo žive dni!
Težek nam je čas ločitve,
K Bogu vsem puhté molitve,
Prosimo ga od sreá,
Naj Vam on plačilo da!

Poklon novemu g. nadučitelju (A. K.)

II.

Danes ste, gospod premili,
V šolo prvič k nam stopili,
Vi nam boste blag učitelj,
Vi preskrben nam voditelj.
Težka Vaša je naloga,
Lahka, če otrok uboga.
Tu obetamo Vam zbrani
Slušali Vas bomo vdani.
Vaše uke spolnovali,
Opustili, kar Vas žali.
Prosimo nebes Očeta:
Bog Vas živi mnoga leta!

Fr. Krek.

